

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

نویسنده: ویجی پراشاد (کانترپانچ)
برگردان از: طلحه حسنی
۲۹ جنوری ۲۰۲۲

میراث غرب بعد از رفتن برای طالبان

نمایندگان طالبان چند روز بعد از ورود به کابل در ۱۵ اگست (۲۴ مرداد [اسد])، تحقیقاتی را درباره «محل دارائی» بانک مرکزی این کشور، که به قولی مجموعاً حدود ۹ میلیارد دالر است، آغاز کردند. نکته قابل توجه این که، دخیره بین‌المللی بانک مرکزی کشور همسایه ازبیکستان با جمعیتی حدود ۳۴ میلیون نفر در مقابل افغانستان با حدود ۳۹ میلیون نفر، رقمی معادل ۳۵ میلیارد دالر است. در مقایسه، افغانستان کشور فقیری است که منابع آن در اثر جنگ و اشغال نابود شده است.

مقامات بانک مرکزی افغانستان به طالبان گفته‌اند که این ۹ میلیارد دالر در بانک فدرال رزرو در نیویورک است. یعنی ثروت افغانستان در بانکی در ایالات متحده قرار دارد. البته وزارت خزانهداری ایالات متحده، پیش از تلاش طالبان برای دسترسی به این پول، با مسدود کردن دارائی‌های بانک مرکزی افغانستان پیشدستی کرد تا مانع در اختیار گرفتن آن توسط طالبان گردد.

اخیراً صندوق بین‌المللی پول (آی‌ام‌اف) ۶۵۰ میلیارد دالر «حق برداشت ویژه» را برای توزیع در سراسر جهان اختصاص داد. سخنگوی صندوق بین‌المللی پول در پاسخ به این سوال که آیا افغانستان هم می‌تواند به سهم خود از «حق

برداشت ویژه» دسترسی پیدا کند، گفت: «مثل همیشه، صندوق بین‌المللی پول تحت نظر جامعه بین‌المللی هدایت می‌شود. در حال حاضر در جامعه بین‌الملل درباره به رسمیت شناختن دولت در افغانستان شفافیت وجود ندارد، در نتیجه این کشور نمی‌تواند به این حق برداشت ویژه یا دیگر منابع صندوق بین‌المللی پول دسترسی پیدا کند.»

پل‌های مالی به افغانستان، برای کنترل کشور در طول ۲۹ سال جنگ و ویرانی، به آرامی فرو ریختند. قبل از ورود طالبان به کابل، صندوق بین‌المللی پول تصمیم گرفت تا انتقال ۳۷۰ میلیون دلار به این کشور را متوقف کند و اکنون بانک‌های تجاری و وسترن یونیون انتقال پول به افغانستان را متوقف کرده‌اند. واحد پول افغانستان، افغانی، در وضعیت سقوط آزاد قرار دارد.

وقتی دیگر کمکی نباشد

اقتصاد رسمی افغانستان در دهه گذشته، به زحمت توانست سر پا بماند. دولت افغانستان از زمان حمله ایالات متحده و ناتو در اکتوبر ۲۰۰۱، برای تقویت اقتصاد خود به کمک‌های مالی متکی بود. به گزارش بانک جهانی، افغانستان بین سال‌های ۲۰۰۳ تا ۲۰۱۲، به دلیل این منابع مالی و رشد بالای کشاورزی، سالانه به طور متوسط ۴/۹ درصد رشد داشت. این ارقام شامل دو واقعیت مهم نمی‌شد: اول این که بخش‌های زیادی از افغانستان، (از جمله پست‌های مرزی که در آنجا مالیات دریافت می‌شد)، در کنترل دولت نبودند؛ و دوم این که تجارت مواد مخدر غیرقانونی (تریاک، هروئین و مت‌آمفتامین) در این ارقام محاسبه نمی‌شدند. به گزارش «دفتر مبارزه با مواد مخدر و جنایت ملل متحد»، کل درآمد حاصل از تجارت تریاک در افغانستان در سال ۲۰۱۹، بین ۲/۱ میلیارد دلار تا ۱/۲ میلیارد دلار بود. در گزارش فیبروری ۲۰۲۱ این دفتر آمده است: «درآمد ناخالص مواد افیونی از ارزش صادرات مجاز رسمی کشور در سال ۲۰۱۹ فراتر رفت.»

ورود کمک‌ها به افغانستان طی یک دهه گذشته، «از حدود ۱۰۰ درصد تولید ناخالص داخلی در سال ۲۰۰۹ به ۹/۴۲ درصد از تولید ناخالص داخلی در سال ۲۰۲۰» سقوط کرد. نرخ رسمی رشد اقتصادی بین سال‌های ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۰ به ۵/۲ درصد کاهش یافت. چشم‌انداز برای افزایش کمک‌ها در سال ۲۰۲۰ وحشتناک به نظر می‌رسید. در کنفرانس ۲۰۲۰ افغانستان که در ماه نومبر در ژنیو برگزار شد، اهداء کنندگان تصمیم گرفتند تا به جای کمک در بسته‌های چهار ساله، کمک‌های مالی سالانه ارائه دهند. این به معنای نداشتن امکانات کافی برای برنامه‌ریزی توسط دولت افغانستان است. افغانستان پیش از تصرف کابل توسط طالبان، کم‌کم داشت تهاجم نظامی به این کشور در سال‌های ۲۰۰۲-۲۰۰۱ را از حافظه خود بیرون می‌برد.

سرزمین فقر

در ۲۰ سال گذشته، دولت ایالات متحده ۲۶/۲ تریلیون دلار برای جنگ و اشغال افغانستان هزینه کرد. کشورهای اروپایی در مقایسه با هزینه‌ای که ایالات متحده پرداخت تقریباً چیزی خرج نکردند (آلمان تا پایان سال ۲۰۱۸، ۳/۱۹ میلیارد دلار هزینه کرد که ۱/۱۴ میلیارد دلار آن هزینه استقرار نیروهای مسلح آلمان در این کشور بود).

پولی که از همه کمک‌کنندگان به اقتصاد رو به رشد افغانستان می‌رسید، تأثیر محدودی بر زندگی اجتماعی افغان‌ها داشت. صحبت‌ها با مقامات کابل در طول این سال‌ها سرشار از اطلاعاتی مبنی بر افزایش دسترسی به مدارس و سرویس‌های بهداشتی، بهبود وضعیت سلامت کودکان و تعداد بیشتر زنان شاغل در امور غیرنظامی افغانستان است. اما همواره باور این اعداد دشوار بود. اسدالله حنیف بلخی، وزیر آموزش و پرورش در سال ۲۰۱۶ گفت، تنها ۶ میلیون

کودک افغان، و نه ۱۱ میلیونی که قبلاً گزارش شده بود، به ۱۷ هزار مدرسه این کشور می‌رفتند (۴۱ درصد مدارس افغانستان دارای ساختمان نیستند). بنا بر گزارش وزارت آموزش و پرورش افغانستان، در نتیجه ناتوانی در تأمین مدارس مورد نیاز، میزان کل باسوادی در این کشور در سال ۲۰۲۰، ۴۳ درصد جمعیت بود که شامل ۵۵ درصد مردان و ۸/۲۹ درصد زنان کشور می‌شود. اهداءکنندگان کمک‌ها، مؤسسات امدادی و ادارات دولت مرکزی؛ فرهنگی برای بالا بردن انتظارات به‌وجود آورده بودند تا موجب خوش‌بینی و انتقال وجوه بیشتری شوند. اما هیچ‌کدام از این‌ها پائی در حقیقت نداشتند.

در عین حال، واقعیت تکان‌دهنده این است که در این ۲۰ سال تقریباً هیچ اقدام زیربنائی در پاسخ به نیازهای اساسی جامعه انجام نشد. مطابق گزارش شرکت برق افغانستان، تنها ۳۵ درصد مردم به برق دسترسی دارند و ۷۰ درصد برق کشور با نرخ‌های تورمی وارد می‌شود. نیمی از افغانستان در فقر زندگی می‌کند؛ ۱۴ میلیون افغان با ناامنی غذایی مواجه هستند و ۲ میلیون کودک افغان در گرسنگی شدید دست و پا می‌زنند. در طول ۲۰ سال گذشته، فریادهای خروشان گرسنگی با صدای خروشان بمب‌افکن‌ها در هم آمیخته است. این دقیقاً تصویر زمینی اشغال است.

جنگ صلیبی مبارزه با فساد طالبان

در سال ۲۰۱۳ یک مقام امریکائی در مقاله‌ای در نیویورک تایمز نوشت: «بزرگترین منبع فساد در افغانستان ایالات متحده بود.» دلرها در صندوق عقب [ماشین‌ها] به کشور سرازیر می‌شدند تا برای خرید سرسپردگی سیاستمداران بین آنها تقسیم شود. قراردادهای برای ساختمان افغانستان نوین، به طور رایگان به تاجران امریکائی واگذار می‌شد، که بسیاری از آنها بیشتر از آنچه در داخل افغانستان هزینه می‌کردند، صورت حساب می‌فرستادند.

اشرف غنی، رئیس‌جمهور فراری افغانستان، با سر و صدای زیاد برای پایان دادن فساد بر سر کار آمد. نیکیتا ایشچنکو، دبیر مطبوعاتی سفارت روسیه در کابل به خبرنگار ریانوستی گفت: «افراد غنی هنگام فرار از کشور، چهار اتومبیل پر از پول را به فرودگاه بردند. آنها سعی کردند تا پول‌ها را داخل هلیکوپتر کنند، اما همه آنها جای نشد. براساس گزارش رویترز، مقداری از پول‌ها روی اسفالت فرودگاه بر جای ماند.» فساد در بالا به زندگی روزمره جامعه سرایت پیدا کرده است. بنا بر گزارش [خود] افغان‌ها، آنها در سال ۲۰۲۰، معادل ۲۵/۲ میلیارد دلار یعنی ۳۷ درصد بیش از سال ۲۰۱۸ رشوه پرداخت کردند.

بخشی از دلایل پیشرفت سریع طالبان در طول یک دهه گذشته در سراسر افغانستان، به شکست دولت‌های حامد کرزی (۲۰۰۱-۲۰۱۴) و اشرف غنی (۲۰۲۱-۲۰۱۴) در بهبود زندگی افغان‌ها، با پشتیبانی ایالات متحده و ناتو بازمی‌گردد. افغان‌ها مرتباً در نظرسنجی‌ها می‌گویند که به باور آنها سطح فساد در مناطق در دست طالبان کمتر است و همچنین به نظر آنها طالبان مدارس را به شکل کارآمدتری اداره خواهند کرد. طالبان خود را در افغانستان به عنوان مدیرانی کارآمدتر و کمتر فاسد معرفی کرده‌اند.

[اما] نباید اجازه داد تا هیچ یک از این نکات به معنای معتدل شدن طالبان تصور شود. دستور کار آنها درباره زنان همانی است که هنگام تأسیس گروه در سال ۱۹۹۴ بود. در سال ۱۹۹۶، طالبان با همین مواضع وارد کابل شدند: آنها به جنگ داخلی بین مجاهدین پایان می‌دهند؛ آنها به فساد و ناکارآمدی پایان خواهند داد. غرب ۲۰ سال فرصت داشت تا ایده پیشرفت اجتماعی در افغانستان را محقق سازد. شکست آنها راه بازگشت طالبان را باز کرد.

ایالات متحده دست به مسدود کردن راه‌های دسترسی افغانستان به پول‌های خود در بانک‌های امریکائی و شبکه‌های مالی زده است. امریکا از این ابزارها برای انزوای طالبان استفاده خواهد کرد. شاید این وسیله‌ای برای تحمیل طالبان به

یک دولت ملی با اعضای سابق دولت‌های کرزی - غنی باشد. در غیر این صورت، این تاکتیک‌ها آشکارا انتقام‌جویانه هستند و تنها عکس‌العمل علیه غرب را به دنبال خواهد داشت.

ویجی پراشاد (کانترپانچ، ۲۷ اگست ۲۰۲۱)

دانش و امید، شماره ۸، آبان [عقرب] ۱۴۰۰